

قانون بخش تعاوني اقتصاد جمهوري اسلامي ايران
(با اصلاحات بعدي)

فصل اول - اهداف و ضوابط كلي بخش تعاوني

فصل دوم - عضو

فصل سوم - سرمايه

فصل چهارم - حساب سود و زيان و تقسيم سود و ساير مقررات مالي

فصل پنجم - تعاونيهاي توليد و توزيع

فصل ششم - ارکان تعاونيه

فصل هفتم - اتحاديه تعاوني

فصل هشتم - تشكيل و ثبت تعاونيه

فصل نهم - ادغام، انحلال و تصفيه

فصل دهم - ائتاق تعاون

فصل يازدهم - وزارت تعاون

فصل دوازدهم - ساير مقررات

فصل اول - اهداف و ضوابط كلي بخش تعاون

ماده ۱ - اهداف بخش تعاوني عبارت است از:

- ۱ - ايجاد و تأمين شرايط و امكانات كار براي همه به منظور رسيدن به اشتغال كامل.
- ۲ - قرار دادن وسائل كار در اختيار كساني كه قادر بكارند ولي وسائل كار ندارند.
- ۳ - پيشگيري از تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروههاي خاص جهت تحقق عدالت اجتماعي.
- ۴ - جلوگيري از كارفرماي مطلق شدن دولت.
- ۵ - قرار گرفتن مديريت و سرمايه و منافع حاصله در اختيار نيروي كار و تشويق بهره‌برداري مستقيم از حاصل كار خود.
- ۶ - پيشگيري از انحصار، احتكار، تورم و اضرار به غير.
- ۷ - توسعه و تحكيم مشاركت و تعاون عمومي بين همه مردم.

تبصره - اهداف مذکور اين ماده بايد با رعايت ضرورتهاي حاکم بر برنامه‌ريزي عمومي اقتصاد کشور در هر يك از مراحل رشد عملي شود.

ماده ۲ - شرکتهایي كه با رعايت مقررات اين قانون تشكيل و به ثبت برسند تعاوني شناخته مي‌شوند.

ماده ۳ - دولت موظف است با رعايت اين قانون و در حد مقررات به گونه‌اي كه زمينه اداره يا دخالت در اداره تعاونيه يا كارفرماي مطلق شدن دولت فراهم نيابد با بخش تعاوني همكاري نموده و امكانات و تسهيلات لازم را با هماهنگي وزارت تعاون در اختيار آنها قرار دهد.

ماده ۴ - دولت و كليه سازمانهاي وابسته موظفند در اجراي طرحها و پروژههاي خود در شرايط

مساوي اولويت را به بخش تعاوني بدهند.

ماده ۵ - اساسنامه هر يك از تعاونيها بايد با رعايت مقررات اين قانون شامل نكات زير باشد:
نام با قيد كلمه تعاوني، هدف، موضوع، نوع، حوزه عمليات، مدت، مركز اصلي عمليات و نشاني، ميزان سرمايه، مقررات مربوط به عضو، ارکان، مقررات مالي و كار، انحلال و تصفيه.
تبصره - تابعيت تعاونيها بايد ايراني باشد.

ماده ۶ - حداقل و حداكثر تعداد عضو در تعاونيها به نسبت سرمايه و فرصت اشتغال و نوع فعاليت و رعايت اصل عدم تمرکز و تداول ثروت به وسيله **آيين نامه اي** تعيين مي شود كه به تصويب وزارت تعاون مي رسد ولي در هر صورت تعداد اعضاء نبايد كمتر از ۷ نفر باشد.
ماده ۷ - شركتها و اتحاديدهاي تعاوني داراي شخصيت حقوقي مستقل مي باشند.

[بالای صفحه](#)

فصل دوم - عضو

ماده ۸ - عضو در شركتهاي تعاوني شخصي است حقيقي يا حقوقي غير دولتي كه واجد شرايط مندرج در اين قانون بوده و ملتزم به اهداف بخش تعاوني و اساسنامه قانوني آن تعاوني باشد.

تبصره ۱ - در تعاونيهاي اشتغالزا كمكهاي دولتي به نسبت اعضاء شاغل در آن تعاوني واگذار مي شود.

تبصره ۲ - در تعاونيهاي چند منظوره اي در صورتي كه عضويت براي همه آزاد باشد، داشتن عضو غير شاغل مجاز است، اما هيأت مديره و مديرعامل بايد از ميان اعضاء شاغل انتخاب گردد.

ماده ۹ - شرايط عضويت در تعاونيها عبارت است از:

- ۱ - تابعيت جمهوري اسلامي ايران.
- ۲ - عدم ممنوعيت قانوني و حجر.
- ۳ - خريد حداقل سهام مقرر در اساسنامه.
- ۴ - درخواست كتبي عضويت و تعهد رعايت مقررات اساسنامه تعاوني.
- ۵ - عدم عضويت در تعاوني مشابه.

ماده ۱۰ - اعضاء در كلييه امور تعاوني طبق اساسنامه حق نظارت دارند.

ماده ۱۱ - كلييه اعضاء مكلفند به وظائف و مسئوليتهايي كه در حدود قوانين و مقررات تعهد كرده اند عمل كنند.

ماده ۱۲ - خروج عضو از تعاوني اختياري است و نمي توان آن را منع كرد.

تبصره ۱ - اعضاء متخصص تعاونيهاي توليد حداقل شش ماه قبل از استعفاء بايد مراتب را كتبا به اطلاع تعاوني برسانند.

تبصره ۲ - در صورتي كه خروج عضو موجب ضرري براي تعاوني باشد، وي ملزم به جبران

است.

ماده ۱۳ - در موارد زیر عضو از تعاوني اخراج مي‌شود:

- ۱ - از دست دادن هر يك از شرايط عضويت مقرر در اين قانون.
- ۲ - عدم رعايت مقررات اساسنامه و ساير تعهدات قانوني پس از دو اخطار كتبي توسط هيأت مديره به فاصله ۱۵ روز و گذشتن ۱۵ روز از تاريخ اخطار دوم با تصويب مجمع عمومي عادي.
- ۳ - ارتكاب اعمالی كه موجب زيان مادي تعاوني شود و وي نتواند ظرف مدت يك سال آن را جبران نمايد يا اعمالی كه به حيثيت و اعتبار تعاوني لطمه وارد كند يا با تعاوني رقابتي ناسالم بنمايد.

تبصره - تشخيص موارد فوق بنا به پيشنهاد هر يك از هيأت مديره يا بازرسان و تصويب مجمع عمومي خواهد بود.

ماده ۱۴ - در صورت فوت عضو ورثه وي كه واجد شرايط و ملتزم به رعايت مقررات تعاوني باشند، عضو تعاوني شناخته شده و در صورت تعددبايستي مابه‌التفاوت افزايش سهم ناشي از تعدد خود را به تعاوني بپردازند. اما اگر كتباً اعلام نمايند كه ماييل به ادامه عضويت در تعاوني نيستند و يا هيچ‌كدام واجد شرايط نباشند، عضويت لغو مي‌گردد.

تبصره - اگر تعداد ورثه بيش از ظرفيت تعاوني باشد، يك يا چند نفر به تعداد مورد نياز تعاوني با توافق ساير وراث عضو تعاوني شناخته مي‌شوند.

ماده ۱۵ - در صورت لغو عضويت به سبب فوت ، استعفا ، انحلال و اخراج ، سهم و كليۀ حقوق و مطالبات عضو برابر مقررات اساسنامه و قرارداد منعقدۀ محاسبه و به ديون تعاوني تبديل مي‌شود و پس از كسر بدهي وي به تعاوني به او يا ورثه‌اش حداكثر ظرف مدت سه ماه پرداخت خواهد شد.

تبصره - در صورتي كه ورثه تقاضا نمايد كه سهم عضو متوفي از عين اموال تعاوني پرداخت شود و تراضي يا مصالحه ممكن نباشد چنانچه عين قابل واگذاري بوده و به موجب اخلال و ضرر فاحش به اعضاء و تعاوني نگردد آن قسمت از مطالبات تسليم ورثه مي‌گردد.

[بالای صفحه](#)

فصل سوم - سرمايه

ماده ۱۶ - سرمايه تعاوني اموال و دارايي‌هايي است كه براي تأسيس تعاوني يا افزايش سرمايه قبلي در اختيار آن قرار مي‌گيرد.

ماده ۱۷ - شرکتهای تعاوني شرکتهایي است كه تمام يا حداقل ۵۱٪ سرمايه به وسيله اعضاء در اختيار شركت تعاوني قرار مي‌گيرد و وزارتخانه‌ها، سازمانها، شرکتهای دولتي و وابسته به دولت و تحت پوشش دولت، بانکها، شهرداریها، شوراهای اسلامي كشوري، بنياد مستضعفان و ساير نهادهای عمومي مي‌توانند جهت اجراي **بند ۲ اصل ۴۳** از راه وام بدون بهره يا هر راه مشروع ديگر از قبيل مشاركت، مضاربه، مزارعه، مساقات، اجاره، اجاره به شرط

تمليك، بيع شرط، فروش اقساطي، صلح، اقدام به كمك در تأمين و يا افزايش سرمايه شرکتهای تعاوني نمایند بدون آنکه عضو باشند.

تبصره - در مواردی که دستگاههای دولتي در تأسيس شرکتهای تعاوني شريك مي-شوند ظرف مدتي که با موافقت طرفين در ضمن عقد شرکت تعيين خواهد شد سهم سرمايه-گذاري دولت به تدريج بازپرداخت و صد درصد سرمايه به تعاوني تعلق خواهد گرفت.

ماده ۱۸ - دولت مي-تواند با رعايت اصول چهل و سوم و چهل و چهارم قانون اساسي، واحدهای صنعتي يا کشاورزي يا خدماتي و امثال آن را که اموال عمومي است و در اختيار دارد در اختيار شرکتهای تعاوني به صورت زیر قرار دهد:

۱ - واحدهای مذکور را به صورت حبس موقت يا مادام که تعاوني به صورت قانوني وجود داشته باشد در اختيار تعاوني قرار دهد و تعاوني مالک-منافع آن باشد.

۲ - در صورتي که واحدهای مذکور کارکنان واجد شرايط داشته باشند، در عضويت آن تعاوني اولويت خواهند داشت.

۳ - دولت مي-تواند طبق قرارداد بابت استهلاك يا بازسازي يا نگهداري يا توسعه واحد مزبور سالانه مبلغی نقدي و يا کالا دريافت نمايد.

۴ - دولت مي-تواند در واگذاري واحدهای فوق و ساير امکانات، مقرراتي به عنوان شرايط الزامي در رعايت سياستهای دولت در قيمت-گذاري و برنامه-ريزي توليد و توزيع و تأمين منافع عمومي، تعيين نمايد.

ماده ۱۹ - در استفاده از وام و کمکهای مالي دولتي اولويت با تعاوني-هايي است که از بانکها طبق قانون عمليات بانكي بدون بهره وام دريافت نکرده-باشند.

ماده ۲۰ - سهم اعضا در تأمين سرمايه شرکتهای تعاوني برابر است مگر مجمع عمومي تصويب نمايد که اعضا سهم بيشتري تأديه نمايند که در اين صورت حداقل و حداکثر سهمها بايد در حدودي باشد که وزارت تعاون متناسب با نوع و تعداد اعضا تعاونيها تعيين مي-نمايد.

ماده ۲۱ - هر تعاوني وقتي ثبت و تشکيل مي-شود که حداقل يك سوم سرمايه آن تأديه و در صورتي که به صورت نقدي و جنسي باشد تقويم و تسليم شده باشد.

تبصره - اعضا تعاوني مکلفند مبلغ پرداخت نشده سهم خود را ظرف مدت مقرر در اساسنامه تأديه نمايند.

ماده ۲۲ - عضو يا اعضاي تعاوني مي-توانند با رعايت مقررات اين قانون سهم خود را به ساير اعضا و يا افراد جديد واجد شرايط واگذار نمايند.

ماده ۲۳ - مسئوليت مالي اعضا در شرکتهای تعاوني محدود به ميزان سهم آنان مي-باشد مگر آنکه در قرارداد ترتيب ديگري شرط شده باشد.

تبصره - مسئوليت دستگاههای عمومي تأمين-کننده سرمايه تعاونيها به ميزان سرمايه متعلق به آنان مي-باشد مگر آنکه در قرارداد ترتيب ديگري شرط شده باشد.

ماده ۲۴ - دولت موظف است جهت تحقق اهداف مندرج در اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی و افزایش سهم بخش تعاون در اقتصاد ملی با رعایت ضرورتها و در قالب برنامه رشد و توسعه اقتصادی اجتماعی کشور شرایط و امکانات لازم را برای گسترش کمی و کیفی تعاونیها به گونه‌ای که این بخش، نقش مؤثر در رشد و توسعه اقتصادی ایفاء نماید، فراهم آورد.

تبصره ۱ - به منظور فوق دولت می‌تواند با استفاده از منابع بودجه‌ای یا منابع بانکی با تضمین دولت، وام بدون بهره در اختیار تعاونی قرار دهد و اموال منقول و یا غیر منقول و وسایل و امکانات لازم را به قیمت عادلانه به طور نقد و یا اقساط برای تشکیل و تقویت تعاونیها با آنها بفروشد و یا به آنها اجاره دهد و یا اقدام به عقد اجاره به شرط تملیک بنماید و یا سهام شرکتها و مؤسسات دولتی و وابسته دولت و بانکها و مصادره و ملی شده را به تعاونیها منتقل نماید.

تبصره ۲ - بانکها موظفاند جهت سرمایه‌گذاری و یا افزایش سرمایه تعاونیها و یا تقویت آنها وام و سایر تسهیلات اعطایی را در اختیار آنان قرار دهند و می‌توانند قرارداد نمایند که سرمایه‌هایی که از محل وام و سایر تسهیلات اعطایی تأمین می‌شود به عنوان ضمانت و یا وثیقه و یا رهن در نزد بانک باشد و یا در صورتی که تعاونی قادر به بازپرداخت وام نباشد بانک مطالبات خود را از طریق فروش اموال تعاونی تسویه نماید که در خرید اینگونه اموال تعاونیهای دیگر اولویت دارند.

بالای صفحه

فصل چهارم - حساب سود و زیان و تقسیم سود و سایر مقررات مالی

ماده ۲۵ - سود خالص شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی در هر سال مالی به ترتیب زیر تقسیم می‌شود:

۱ - از حداقل پنج درصد (۵٪) به بالا با تصویب مجمع عمومی عادی به عنوان ذخیره تعاونی به حساب ذخیره قانونی منظور می‌شود.

تبصره ۱ - ذخیره قانونی تا زمانی که مبلغ کل ذخیره حاصل از درآمدهای مذکور به میزان یک چهارم معدل سرمایه سه سال اخیر شرکت نرسیده باشد الزامی است.

تبصره ۲ - تعاونیها می‌توانند تا حداکثر یک دوم ذخیره قانونی را جهت افزایش سرمایه خود بکار ببرند.

۲ - حداکثر پنج درصد از سود خالص به عنوان اندوخته احتیاطی به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی به حساب مربوط منظور می‌گردد و نحوه مصرف آن با تصویب مجمع عمومی عادی است.

۳ - چهار درصد از سود خالص به عنوان حق تعاون و آموزش به صندوق تعاون واریز می‌گردد.

۴ - درصدی از سود جهت پاداش به اعضاء، کارکنان، مدیران و بازرسان به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی تخصیص داده می‌شود.

۵ - پس از کسر وجوه فوق باقیمانده سود خالص به ترتیبی که در اساسنامه و شرایط ضمن

عقد پذیرفته می‌شود تقسیم می‌گردد.

[بالای صفحه](#)

فصل پنجم - تعاونیهای تولید و توزیع

ماده ۲۶ - تعاونیهای تولید شامل تعاونی‌هایی است که در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستایی و عشایری و نظایر اینها فعالیت می‌نمایند.

تبصره - تعاونیهای تولید در کلیه اولویتها و حمایت‌های مربوط به تعاونیها حق تقدم دارند.

ماده ۲۷ - تعاونیهای توزیع عبارتند از تعاونی‌هایی که نیاز مشاغل تولیدی و یا مصرف‌کنندگان عضو خود را در چارچوب مصالح عمومی و به منظور کاهش هزینه‌ها و قیمت‌ها تأمین می‌نمایند.

تبصره - تعاونیهای توزیع مربوط به تأمین کالا و مسکن و سایر نیازمندیهای روستائیان و عشایر و کارگران و کارمندان از نظر گرفتن سهمیه کالا و حمایت‌های دولتی و بانکی و سایر حمایت‌های مربوط به امور تهیه و توزیع اولویت دارند.

ماده ۲۸ - شرکتها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و تعاونیها موظف‌اند در معاملات خود به تعاونیها اولویت دهند.

تبصره - تعاونیهای موضوع این قانون با رعایت قوانین و مقررات می‌توانند به امر صادرات و واردات در موضوع فعالیت خود بپردازند.

[بالای صفحه](#)

فصل ششم - ارکان تعاونیها

ماده ۲۹ - شرکت‌های تعاونی برای اداره امور خود دارای ارکان زیر می‌باشند:

۱ - مجمع عمومی.

۲ - هیأت مدیره.

۳ - بازرس یا بازرسان.

بخش اول - مجمع عمومی

ماده ۳۰ - مجمع عمومی که بر اساس این قانون بالاترین مرجع اتخاذ تصمیم و نظارت در امور شرکت‌های تعاونی می‌باشد، از اجتماع اعضای تعاونی یا نمایندگان تام‌الاختیار آنها به صورت عادی و فوق‌العاده تشکیل می‌شود و هر عضو بدون در نظر گرفتن میزان سهم فقط دارای یک رأی است.

تبصره ۱ - در شرکت‌های تعاونی هر یک از دستگاهها و شرکت‌های دولتی، بانکها، شوراهای اسلامی کشوری و سازمان‌های عمومی که در تعاونی‌مشارکت یا سرمایه‌گذاری کرده‌اند می‌توانند نماینده‌ای برای نظارت و بازرسی در تعاونی و شرکت در جلسات مجمع عمومی و هیأت مدیره به عنوان ناظر داشته باشند.

تبصره ۲ - انحلال، ادغام یا تغییر موادی از اساسنامه تعاونی که مغایر شروط و قراردادهای منعقدۀ با منابع تأمین‌کننده اعتبار و کمک مالی و امکانات مختلف و سرمایه‌گذاری و مشارکت باشد موکول به موافقت مراجع مذکور خواهد بود.

ماده ۳۱ - هیأت مؤسس عبارت است از عده‌ای از افراد واجد شرایط عضویت در تعاونی مربوط که اقدام به تأسیس تعاونی می‌نمایند.

ماده ۳۲ - وظایف هیأت مؤسس عبارت است از:

۱ - تهیه و پیشنهاد اساسنامه طبق قانون و مقررات.

۲ - دعوت به عضویت افراد واجد شرایط.

۳ - تشکیل اولین مجمع عمومی عادی جهت تصویب و ثبت اساسنامه و تعیین هیأت مدیره و سایر وظائف مجمع عمومی عادی.

تبصره ۱ - پس از تشکیل اولین جلسه رسمی مجمع عمومی عادی و تعیین هیأت مدیره وظایف هیأت مؤسس خاتمه می‌یابد.

تبصره ۲ - اعضای که با مصوبه اولین جلسه مجمع عمومی عادی در مورد اساسنامه موافقت نداشته باشند می‌توانند در همان جلسه تقاضای عضویت خود را پس بگیرند.

تبصره ۳ - تصویب اساسنامه تعاونی با حداقل دو سوم اعضاء اولین مجمع عمومی عادی می‌باشد.

ماده ۳۳ - مجمع عمومی عادی حداقل سالی یک بار پس از پایان سال مالی جهت انجام وظیفه قانونی خود تشکیل می‌شود.

در موارد ضروری در هر موقع سال می‌توان مجمع عمومی عادی را به صورت فوق‌العاده تشکیل داد.

تبصره ۱ - جلسات مجمع عمومی عادی در نوبت اول با حضور اکثریت اعضاء رسمیت می‌یابد و در صورت عدم حصول حد نصاب مزبور، در نوبت دوم با حضور هر تعداد از اعضاء رسمی خواهد بود.

تبصره ۲ - مجامع عمومی شرکت‌های تعاونی فرا استانی و یا شرکت‌هایی که تعداد اعضاء آنها افزون بر پانصد عضو بوده و در مناطق مختلف کشور پراکنده می‌باشند می‌توانند به صورت دو مرحله‌ای برگزار گردد.

در مرحله اول نماینده یا نمایندگان اعضاء تعاونی در حوزه‌های مختلف فعالیت شرکت تعیین و در مرحله دوم، مجمع عمومی با حضور نمایندگان منتخب اعضاء تشکیل خواهد شد.

چگونگی انتخاب نماینده یا نمایندگان در مرحله اول و حدود اختیارات و نحوه اعمال رای آنها در مرحله دوم مجمع عمومی براساس **دستورالعملی** خواهد بود که از سوی وزارت تعاون ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۳ - نحوه تشکیل مجمع عمومی مطابق با **آیین نامه‌ای** خواهد بود که توسط وزارت

تعاون تهیه می‌شود. در صورتی که هیأت مدیره‌ای در موعد مقرر به تشکیل مجمع عمومی عادی یا فوق‌العاده مبادرت نکند وزارت تعاون رأساً نسبت به برگزاری مجمع عمومی اقدام خواهد نمود.

تبصره ۴ - تشکیل جلسات و تصمیمات مجامع عمومی تعاونیهائی که دارای بیش از یکصد نفر عضو می‌باشد الزاماً از طریق روزنامه‌های کثیرالانتشاری که در مجمع عمومی تعیین گردیده است به اطلاع اعضاء خواهد رسید.

ماده ۳۴ - وظایف و اختیارات مجمع عمومی عادی به شرح زیر است:

- ۱ - انتخاب هیأت مدیره و بازرس یا بازرسان.
- ۲ - رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره ترازنامه و حساب سود و زیان و سایر گزارشهای مالی هیأت مدیره پس از قرائت گزارش بازرس یا بازرسان.
- ۳ - تعیین خط مشی و برنامه تعاونی و تصویب بودجه جاری و سرمایه‌گذاری و اعتبارات و وامهای درخواستی و سایر عملیات مالی به پیشنهاد هیأت مدیره.
- ۴ - اتخاذ تصمیم نسبت به افزایش و یا کاهش سرمایه در حدود قوانین و مقررات.
- ۵ - اخذ تصمیم نسبت به ذخایر و پرداخت سود و مازاد درآمد و تقسیم آن طبق اساسنامه.
- ۶ - تصویب مقررات و دستورالعملهای داخلی تعاونی.
- ۷ - سایر وظایفی که قوانین و مقررات بر عهده مجمع عمومی قرار می‌دهد.
- ۸ - تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی‌های شرکت.
- ۹ - اتخاذ تصمیم در مورد عضویت شرکت تعاونی در شرکتها و اتحادیه‌ها و اتافهای تعاون و میزان سهام و یا حق عضویت سالانه پرداختی براساس موازین مقرر در این قانون.

ماده ۳۵ - مجمع عمومی فوق‌العاده به منظور تغییر مواد در اساسنامه (در حدود این قانون)، تصمیم‌گیری نسبت به عزل یا قبول استعفای هیأت مدیره و انحلال یا ادغام تعاونی تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱ - مجمع عمومی فوق‌العاده بنا به تقاضای کتبی حداقل یک سوم اعضاء تعاونی و یا اکثریت مطلق اعضاء هیأت مدیره و یا بازرس یا بازرسان با حضور حداقل دو سوم اعضاء کل مجمع تشکیل می‌شود. در صورتی که بار اول با دو سوم اعضاء تشکیل نشود، بار دوم با نصف به علاوه یک رسمیت خواهد داشت و در نوبت سوم با هر تعداد شرکت کننده رسمیت خواهد یافت.

تبصره ۲ - در صورتی که هیأت مدیره ظرف مدت حداکثر یک ماه نسبت به تشکیل مجمع عمومی فوق‌العاده اقدام ننماید، وزارت تعاون نسبت به تشکیل مجمع عمومی اقدام می‌نماید.

بخش دوم - هیأت مدیره

ماده ۳۶ - اداره امور تعاونی طبق اساسنامه بر عهده هیأت مدیره‌ای مرکب از حداقل سه نفر

و حداکثر هفت نفر عضو اصلی و تا یک سوم اعضای اصلی علی‌البدل می‌باشند که از بین اعضای برای مدت سه سال و با رای مخفی انتخاب می‌گردند. اخذ رای برای انتخاب اعضای اصلی در یک نوبت به عمل می‌آید. حائزین اکثریت بعد از اعضای اصلی به ترتیب اعضای علی‌البدل شناخته می‌شوند و انتخاب مجدد هر یک از اعضای اصلی و علی‌البدل هیأت‌مدیره حداکثر برای دو نوبت متوالی بلامانع است.

تبصره ۱ - افرادی که موفق به کسب دو سوم آراء کل اعضای شرکت تعاونی مزبور شوند از مقررات ممنوعیت بیش از دو نوبت مندرج در ماده مستثنی خواهند بود.

تبصره ۲ - انتخاب اعضای اصلی و علی‌البدل هیأت‌مدیره با اکثریت نسبی مجمع عمومی می‌باشد.

تبصره ۳ - هیأت‌مدیره در اولین جلسه از میان خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت‌مدیره، یک نفر را به عنوان نایب رئیس و یک یا دو نفر را به عنوان منشی انتخاب می‌کند.

تبصره ۴ - در صورت استعفاء، فوت، ممنوعیت قانونی و یا غیبت غیر موجه مکرر (به نحوی که در اساسنامه تعیین می‌شود) اعضای هیأت‌مدیره یکی از اعضای علی‌البدل به ترتیب آراء بیشتر برای بقیه مدت مقرر به جانشینی وی در جلسات هیأت‌مدیره شرکت می‌نماید.

تبصره ۵ - اعضای هیأت‌مدیره می‌توانند با تصویب مجمع عمومی حقوق و مزایا دریافت نمایند. در صورتی که عضو هیأت‌مدیره از محل دیگری حقوق می‌گیرد در تعاونی مربوط صرفاً پاداش دریافت خواهد کرد. حداقل و حداکثر حقوق و مزایای هیأت‌مدیره و پاداش آنان و موارد استثناء به موجب [آیین نامه‌ای](#) است که به تایید وزارت تعاون خواهد رسید.

ماده ۳۷ - وظایف و اختیارات هیأت‌مدیره به شرح زیر می‌باشد:

۱ - دعوت مجمع عمومی (عادی - فوق‌العاده).

۲ - اجرای اساسنامه و تصمیمات مجمع عمومی و سایر مقررات مربوط.

۳ - نصب و عزل و قبول استعفای مدیر عامل و نظارت بر عملیات وی و پیشنهاد میزان حقوق مدیر عامل به مجمع عمومی.

۴ - قبول درخواست عضویت و اخذ تصمیم نسبت به انتقال سهم اعضای به یکدیگر و دریافت استعفای هر یک از اعضای هیأت‌مدیره.

۵ - نظارت بر مخارج جاری تعاونی و رسیدگی به حسابها و ارائه به بازرس یا بازرسان و تسلیم به موقع گزارش مالی و ترازنامه تعاونی به مجمع عمومی.

۶ - تهیه و تنظیم طرحها و برنامه‌ها و بودجه و سایر پیشنهادات و ارائه آن به مجمع عمومی جهت اتخاذ تصمیم.

۷ - تعیین نماینده از بین اعضای تعاونی برای حضور در جلسات مجامع عمومی شرکتها و اتحادیه‌هایی که تعاونی در آنها مشارکت دارد.

۸ - تهیه و تنظیم دستورالعملهای داخلی تعاونی و تقدیم آن به مجمع عمومی برای تصویب.

۹ - تعیین نماینده یا وکیل در دادگاهها و مراجع قانونی و سایر سازمانها با حق توکیل.
۱۰ - تعیین و معرفی صاحبان امضای مجاز (یک یا دو نفر از اعضاء هیأت مدیره باتفاق مدیر عامل) برای قراردادهای و اسناد تعهدآور تعاونی.

تبصره - هیأت مدیره وظایف خود را به صورت جمعی انجام می‌دهد و هیچ یک از اعضای هیأت مدیره حق ندارد از اختیارات هیأت، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت یا نمایندگی کتبی از طرف هیأت مدیره داشته باشد. هیأت مدیره می‌تواند قسمتی از اختیارات خود را با اکثریت سه چهارم آراء به مدیر عامل تفویض نماید.

ماده ۲۸ - اعضاء هیأت مدیره ، مدیر عامل و بازرسان باید واجد شرایط زیر باشند:

- ۱ - تابعیت جمهوری اسلامی ایران.
- ۲ - ایمان و تعهد عملی به اسلام (در تعاونیهای متشکل از اقلیتهای دینی شناخته شده در **قانون اساسی** تعهد عملی به دین خود).
- ۳ - دارا بودن اطلاعات یا تجربه لازم برای انجام وظایف متناسب با آن تعاونی.
- ۴ - عدم ممنوعیت قانونی و حجر.
- ۵ - عدم عضویت در گروههای محارب و عدم ارتکاب جرائم بر ضد امنیت و جعل اسناد.
- ۶ - عدم سابقه محکومیت ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری، خیانت در امانت، تدلیس، تصرف غیرقانونی در اموال دولتی و ورشکستگی به تقصیر.

ماده ۳۹ - هیأت مدیره مکلف است بلافاصله بعد از انتخاب جهت عملیات تعاونی و اجرای تصمیمات مجمع عمومی و هیأت مدیره فرد واجد شرایطی را از بین اعضای تعاونی و یا از خارج تعاونی برای مدت دو سال به عنوان مدیر عامل آن تعاونی انتخاب کند که زیر نظر هیأت مدیره انجام وظیفه نماید. وظایف و اختیارات و حقوق و مزایای مدیر عامل طبق **آیین‌نامه‌ای** خواهد بود که بنا به پیشنهاد هیأت مدیره به تصویب مجمع عمومی خواهد رسید.

بخش سوم - بازرسی

ماده ۴۰ - مجمع عمومی، بازرس یا بازرسانی را اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی و برای مدت یک سال مالی انتخاب می‌کند، انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۱ - در صورت فوت یا ممنوعیت قانونی و یا استعفای بازرس یا بازرسان اصلی، هیأت مدیره مکلف است ظرف ده روز بازرس یا بازرسان علی‌البدل را به ترتیب اولویت آراء برای بقیه مدت دعوت نماید.

تبصره ۲ - حق الزحمه و پاداش بازرس یا بازرسان با تصویب مجمع عمومی تعیین می‌گردد.

ماده ۴۱ - وظایف بازرس یا بازرسان تعاونی به شرح زیر است:

- ۱ - نظارت مستمر بر انطباق نحوه اداره امور تعاونی و عملیات و معاملات انجام شده با اساسنامه و قوانین و مقررات و دستورالعملهای مربوطه.

۲ - رسیدگی به حسابها، دفاتر، اسناد، صورتهای مالی از قبیل ترازنامه و حسابهای عملکرد و سود و زیان، بودجه پیشنهادی و گزارشات هیأت مدیره به مجمع عمومی.

۳ - رسیدگی به شکایات اعضاء و ارائه گزارش به مجمع عمومی و مراجع ذیربط.

۴ - تذکر کتبی تخلفات موجود در نحوه اداره امور تعاونی به هیأت مدیره و مدیر عامل و تقاضای رفع نقص.

۵- نظارت بر انجام حسابرسی و رسیدگی به گزارشهای حسابرسی و گزارش نتیجه رسیدگی به مجمع عمومی شرکت و مراجع ذیربط.

تبصره - بازرس یا بازرسان حق دخالت مستقیم در اداره امور تعاونی را نداشته ولی میتوانند بدون حق رأی در جلسات هیأت مدیره شرکت کنند و نظرات خود را نسبت به مسائل جاری تعاونی اظهار دارند.

ماده ۴۲ - در صورتی که هریک از بازرسان تشخیص دهند که هیأت مدیره و یا مدیر عامل در انجام وظایف محوله مرتکب تخلفی شده و به تذکرات آنان ترتیب اثر نمیدهند مکلفند از هیأت مدیره تقاضای برگزاری مجمع جهت رسیدگی به گزارش خود را بنمایند.

تبصره - اگر هیأت مدیره ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت درخواست تشکیل مجمع عمومی فوق العاده توسط بازرس اقدام به دعوت و برگزاری آن ننماید بازرس میتواند با اطلاع وزارت تعاون نسبت به انتشار آگهی و تشکیل مجمع عمومی فوق العاده اقدام نماید.

[بالای صفحه](#)

فصل هفتم - اتحادیه تعاونی

ماده ۴۳ - اتحادیههای تعاونی با عضویت شرکتهای و تعاونیهایی که موضوع فعالیت آنها واحد است برای تأمین تمام و یا قسمتی از مقاصد زیرتشکیل میگردد:

۱ - ارائه خدمات آموزشی و فرهنگی و تبلیغاتی مربوط به امور تعاون به تعاونیهای عضو و بالا بردن سطح علمی و فنی و تخصصی و اطلاعات مورد نیاز اعضاء آنها و گسترش تعلیمات تعاونی.

۲ - ارائه خدمات تحقیقاتی و مطالعاتی پیرامون موضوعات مورد نیاز تعاونیهای عضو و کمک به جمعآوری آمار و اطلاعات و گزارشات اقتصادی و اجتماعی به آنان و وزارت تعاون.

۳ - کمک به سازماندهی و حسن اداره امور و هماهنگی و حفاظت و توسعه تعاونیهای موضوع فعالیت خود.

۴ - کمک به برقراری ارتباط و همکاری متقابل بین تعاونیها و بین آنها و مردم و دولت و سایر ارتباطات داخلی و خارجی.

۵ - ارائه خدمات اداری، مالی، حسابداری، حسابرسی، بازرسی، تجاری، اعتباری، تشکیل صندوقهای قرض الحسنه و سایر فعالیتهای اقتصادی مورد نیاز تعاونیهای عضو.

۶ - تأمین نیازهای مشترک و بازاریابی و خرید و فروش و صادرات و واردات تعاونیهای عضو.

۷ - ارائه خدمات فني، تخصصي، حقوقي، قبول وکالت اعضاء در کليه امور مورد نیاز آنان، خدمات مشاوره‌اي و راهنمايي و ساير تسهيلات مورد نیاز تعاوني‌ها.

۸ - نظارت بر التزام تعاونيهاي موضوع فعاليت خود به رعايت قوانين و مقررات مربوط و معرفي متخلفين به مراجع قانوني ذيربط.

۹ - حل اختلاف و داوري در محدوده امور مربوط به تعاونيها به صورت کدخدامنشني و صلح اعضاء تعاونيها.

تبصره ۱ - عضويت در اتحاديه تعاوني اختياري است و تعاونيهايي که عضو اتحاديه نباشند از حقوق قانوني محروم نخواهند بود.

تبصره ۲ - براي هر موضوع فعاليت تعاوني در هر شهرستان فقط يك اتحاديه تشكيل مي‌گردد. **ماده ۴۴** - سرمايه اتحاديه‌هاي تعاوني از محل پرداخت سهم تعاوني‌هاي عضو (به تناسب تعداد اعضاء تعاوني و ميزان استفاده از خدمات اتحاديه) تأمين مي‌شود و افزايش سرمايه اتحاديه از طريق افزايش سهم آنان و پرداخت حق عضويت و ساير دريافته‌ها تأمين مي‌گردد و هر گونه تصميم درباره سرمايه يا افزايش يا کاهش آن با تصويب دو سوم اعضاي مجمع عمومي اتحاديه خواهد بود.

ماده ۴۵ - هر اتحاديه تعاوني داراي ارکان زير است:

۱ - مجمع عمومي.

۲ - هيأت مديره.

۳ - هيأت بازرسي.

ماده ۴۶ - مجمع عمومي اتحاديه‌هاي تعاوني از نمايندگان تعاوني‌هاي عضو تشكيل مي‌شود و هر تعاوني داراي يك رأي مي‌باشد. ساير مقررات مربوط به مجمع عمومي به همان ترتيب است که در بخش اول فصل ششم آمده است.

تبصره - در مواردی که تعداد اعضاي تعاوني عضو اتحاديه و حجم معاملات آنها با اتحاديه نزديک به هم نباشد تعداد نمايندگان هر تعاوني به نسبت تعداد اعضاي آنها و با ترکيبي از اعضاء و حجم معاملاتي که با اتحاديه داشته‌اند مطابق دستورالعملي که توسط وزارت تعاون ابلاغ مي‌گردد خواهد بود.

ماده ۴۷ - اعضاء هيأت مديره اتحاديه‌هاي تعاوني به پيشنهاده تعاونيهاي عضو و تصويب مجمع عمومي انتخاب مي‌شوند و بهر حال از هر تعاوني بيش از يك نفر عضو در هيأت مديره نخواهد بود.

ماده ۴۸ - اعضاي هيأت مديره براي مدت سه سال انتخاب مي‌شوند و انتخاب مجدد آنان به صورت متوالي تنها براي يك دوره بلامانع است. ساير وظائف و اختيارات مربوط به هيأت مديره مذکور در فصل ششم در مورد هيأت مديره اتحاديه نيز مجري خواهد بود.

ماده ۴۹ - مدير عامل با تصويب اکثريت دو سوم اعضاي هيأت مديره براي مدت سه سال

انتخاب می‌گردد و انتخاب مجدد وی تا دو دوره متوالی بلامانع است.

مدیرعامل کلیه اختیارات اجرایی اتحادیه را طبق اساسنامه در اجرای قوانین و مقررات مربوط و مصوبات مجمع عمومی و هیأت مدیره و اداره امور اتحادیه تعاونی و سایر وظایف و اختیاراتی که به عهده ارکان اتحادیه تعاونی نباشد، دارا است.

ماده ۵۰ - هیأت بازرسی مأمور حسابرسی و بازرسی اتحادیه تعاونی است. اعضای این هیأت به وسیله مجمع عمومی اتحادیه تعیین می‌گردند. گزارشات هیأت بازرسی باید به تصویب اکثریت مطلق اعضای هیأت برسد. وظایف و اختیارات و سایر مقررات مربوط به بخش سوم فصل ششم در مورد هیأت بازرسی نیز مجری است.

تبصره - هیأت بازرسی اتحادیه‌ها می‌توانند بنا به تقاضای مجمع عمومی تعاونیهای عضو و تصویب مجمع عمومی اتحادیه وظایف بازرسی تعاونیهای عضو را نیز انجام دهد.

[بالای صفحه](#)

فصل هشتم - تشکیل و ثبت تعاونیها

ماده ۵۱ - شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی با رعایت این قانون پس از تهیه طرح و تصویب آن به کیفیتی که در آیین‌نامه اجرایی مشخص خواهد شد باید مدارک زیر را برای تشکیل و ثبت ارائه دهند:

۱ - صورتجلسه تشکیل مجمع مؤسس و اولین مجمع عمومی و اسامی اعضاء و هیأت مدیره منتخب و بازرسان.

۲ - اساسنامه مصوب مجمع عمومی.

۳ - درخواست کتبی ثبت.

۴ - طرح پیشنهادی و ارائه مجوز وزارت تعاون.

۵ - رسید پرداخت مقدار لازم التأمیه سرمایه.

۶ - مدارک دعوت موضوع بند ۲ ماده ۳۲.

تبصره - اولین هیأت مدیره پس از اعلام قبولی مکلفند با انجام تشریفات مقرر نسبت به ثبت تعاونی اقدام نمایند.

ماده ۵۲ - اداره ثبت شرکتها موظف است پس از دریافت اسناد و مدارک لازم اقدام به ثبت تعاونیها نماید.

[بالای صفحه](#)

فصل نهم - ادغام، انحلال و تصفیه

بخش اول - ادغام

ماده ۵۳ - شرکتها تعاونی می‌توانند در صورت تصویب مجامع عمومی فوق‌العاده و طبق مقررات آیین‌نامه اجرایی این قانون با یکدیگر ادغام شوند.

تبصره - صورتجلسات مجامع عمومی فوق‌العاده تعاونیهای ادغام شده منضم به مدارک مربوط

باید حداکثر ظرف مدت دو هفته برای ثبت به اداره ثبت شرکتها تسلیم شده و خلاصه تصمیمات به اطلاع کلیه اعضا و بستانکاران برسد.

بخش دوم- انحلال و تصفیه

ماده ۵۴ - شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی در موارد زیر منحل می‌شوند:

- ۱ - تصمیم مجمع عمومی فوق‌العاده.
- ۲ - کاهش تعداد اعضا از حد نصاب مقرر در صورتی که حداکثر ظرف مدت ۳ ماه تعداد اعضا به نصاب مقرر نرسیده باشد.
- ۳ - انقضای مدت تعیین شده در اساسنامه مربوط در صورتی که در اساسنامه مدت تعیین شده باشد و مجمع عمومی مدت را تمدید نکرده باشد.
- ۴ - توقف فعالیت بیش از یک سال بدون عذر موجه.
- ۵ - عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط پس از ۳ بار اخطار کتبی در سال به وسیله وزارت تعاون بر طبق آیین‌نامه مربوط.
- ۶ - ورشکستگی طبق قوانین مربوط.

تبصره ۱ - پس از اعلام انحلال و ثبت بلافاصله آن در اداره ثبت محل، تصفیه طبق [قانون تجارت](#) صورت می‌گیرد.

تبصره ۲ - در بندهای دوم و چهارم و پنجم وزارت تعاون بلافاصله طبق آیین‌نامه مربوط انحلال تعاونی را به اداره ثبت محل اعلام می‌نماید.

تبصره ۳ - اعلام نظر وزارت تعاون در مورد بندهای ۴ و ۵ در دادگاه صالح قابل شکایت و رسیدگی می‌باشد.

تبصره ۴ - کلیه اموالی که از منابع عمومی دولتی در اختیار تعاونی قرار گرفته با انحلال آن باید مسترد شود.

ماده ۵۵ - در صورتی که مجمع عمومی فوق‌العاده یا وزارت تعاون رأی به انحلال تعاونی بدهد، ظرف یک ماه سه نفر جهت تصفیه امور تعاونی انتخاب و به اداره ثبت محل معرفی خواهند شد تا بر طبق قانون و [آیین‌نامه](#) مربوط نسبت به تصفیه امور تعاونی اقدام نمایند.

ماده ۵۶ - در صورتی که هر تعاونی منحل گردد، قبل از انحلال باید به تعهداتی که در برابر اخذ سرمایه و اموال و امتیازات از منابع عمومی و دولتی و بانکها و شهرداری سپرده است عمل نماید.

[بالای صفحه](#)

فصل دهم - اتاق تعاون

ماده ۵۷ - اتحادیه‌ها و شرکتهای تعاونی می‌توانند در صورت ضرورت با نظارت وزارت تعاون، اتاق تعاون مرکزی را در تهران و شعب آن را در استانها و شهرستانها جهت تأمین مقاصد زیر

تشکیل دهند:

- ۱ - انجام وظایف و اختیارات اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در ارتباط با بخش تعاون.
- ۲ - انجام اموری که از طرف وزارت تعاون بدان محول می‌گردد، طبق آیین‌نامه.
- ۳ - حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونیها به صورت کدخدامنشی و صلح مابین اعضا و اتحادیه‌ها و بین تعاونیها و اتحادیه‌ها.
- تبصره -** هر اتاق تعاون دارای شخصیت حقوقی و مستقل می‌باشد و از لحاظ مالی و اداری و هزینه‌ها به دولت وابسته نمی‌باشد.
- ماده ۵۸ -** ارکان هر اتاق تعاون عبارت است از:

- ۱ - مجمع نمایندگان.
 - ۲ - هیأت مدیره.
 - ۳ - هیأت بازرسی.
- ماده ۵۹ -** مجمع نمایندگان اتاق تعاون شهرستان متشکل از نمایندگان اتحادیه‌ها و نیز نمایندگان تعاونیهای با فعالیت مشابه فاقد اتحادیه با حوزه عمل آن شهرستان و مجمع نمایندگان اتاق تعاون استان متشکل از رؤسای هیأت مدیره اتاقهای تعاونی شهرستانهای استان و نمایندگان اتحادیه‌های شهرستانهای فاقد اتاق تعاون و نمایندگان اتحادیه‌های با حوزه عمل استان و مجمع نمایندگان اتاق تعاون مرکزی متشکل از رؤسای اتاقهای تعاون استانها و نمایندگان اتحادیه‌های استانی فاقد اتاق تعاون استان و نمایندگان اتحادیه‌های سراسری می‌باشد که برای مدت سه سال انتخاب می‌گردند.

- تبصره ۱ -** وظایف مجمع نمایندگان عبارت است از:
- الف - بررسی پیشنهادهای مربوط به اساسنامه و آیین نامه‌های اتاق و تأیید آن جهت تصویب نهایی وزیر تعاون.
- ب - تعیین هیأت مدیره اتاق تعاون.
- ج - تعیین دو نفر بازرس جهت عضویت در هیأت بازرسی.
- د - تصویب برنامه و بودجه سالانه به پیشنهاد هیأت مدیره.
- ه - رسیدگی و اتخاذ تصمیم در مورد ترازنامه و سایر گزارشهای هیأت مدیره پس از اظهار نظر هیأت بازرسی.
- و - رسیدگی به گزارشهای هیأت بازرسی.

تبصره ۲ - تعداد آرای نمایندگان عضو در مجامع نمایندگان اتاق تعاون شهرستان، اتاق تعاون استان و اتاق تعاون مرکزی متناسب با تعداد اعضای تعاونیها و تعاونیهای عضو اتحادیه‌ها و اتاقهای تعاون توسط وزارت تعاون تعیین می‌گردد.

ماده ۶۰ - هیأت مدیره اتاقهای تعاون متشکل از (۳) تا (۷) نفر عضو اصلی و دو نفر عضو علی‌البدل از میان اعضا تعاونیها می‌باشند که حتی‌الامکان از تعاونیهای کشاورزی و

روستایی و عشایری، صنعتی، معدنی، عمران شهری و روستایی و توزیع خواهند بود و برای مدت سه سال از طرف مجمع نمایندگان انتخاب می‌شوند.

ماده ۶۱ - وظایف هیأت مدیره عبارت است از:

- ۱ - فعالیت لازم جهت تأمین مقاصد اطاق تعاون بر طبق اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط.
- ۲ - اداره کلیه امور مربوط به اتاق تعاون و انجام کلیه مکاتبات و ارتباطات و عملیات مالی مورد نیاز اطاق طبق آیین‌نامه‌های داخلی آن.
- ۳ - اجرای تصمیمات مجمع نمایندگان.
- ۴ - ارائه گزارشها و پیشنهادهای لازم به مجمع نمایندگان.
- ۵ - انتخاب رئیس هیأت مدیره از بین خود.
- ۶ - انتخاب دبیر در اتاقهای استان و شهرستان و دبیر کل در اتاق مرکزی به منظور انجام امور اجرایی.

تبصره - هیأت مدیره می‌تواند بخشی از اختیارات خود را به دبیر یا دبیر کل تفویض نماید.

ماده ۶۲ - هیأت مدیره اطاق تعاون هر استان موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اتاقهای شهرستانهای مربوط به خود است و آنها نیز موظف به همکاری هستند. همچنین هیأت مدیره اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اتاقهای استانها می‌باشد و آنها نیز موظف به همکاری هستند.

ماده ۶۳ - هیأت بازرسی متشکل از سه عضو می‌باشد که دو نفر آنها به وسیله مجمع نمایندگان و يك نفر دیگر به وسیله وزارت تعاون تعیین می‌گردند و وظایف آنها عبارت است از:

الف - نظارت و بازرسی مستمر از نظر رعایت اساسنامه و آیین‌نامه‌های اطاق تعاون و قوانین و مقررات مربوط.

ب - رسیدگی به حسابها، دفاتر، اسناد، صورتهای مالی از قبیل ترازنامه و عملکرد مالی و گزارش به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون.

ج - بررسی شکایات و تخلفات مربوط به اطاق تعاون و گزارش به مراجع ذیربط.

د - ارائه گزارشهای سالانه و نوبتی به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون از نظر وضعیت فعالیتهای اطاق تعاون و رعایت قوانین و مقررات و اظهار نظر در مورد گزارشهای هیأت مدیره.

تبصره - هیأت مدیره مکلف است اسناد و مدارك مورد درخواست هیأت بازرسی را در اختیار آنان قرار دهد.

ماده ۶۴ - منابع مالی اتاقهای تعاون عبارت است از:

- ۱ - دریافت حق عضویت در اطاق تعاون از اعضا.
- ۲ - دریافت کمکهای دولتی و مردمی و شوراها و هدایا.
- ۳ - دریافت حق مشاوره، کارشناسی، داوری در محدوده امور مربوط به تعاونها به صورت کدخدانمنشی و سایر خدماتی که در اختیار تعاونها واتحادیه‌ها قرار می‌دهد.

فصل یازدهم - وزارت تعاون

ماده ۶۵ - به منظور اعمال نظارت دولت در اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش تعاونی و حمایت و پشتیبانی از این بخش، وزارت تعاون تشکیل می‌گردد.

تبصره ۱ - سازمانهای تعاون روستایی، مرکزی تعاون کشور، مرکزی تعاونهای معدنی، مراکز گسترش خدمات تولیدی و عمرانی و سایر دفاتر، سازمانها و اداراتی که در رابطه با بخش تعاونی در وزارتخانه‌ها و سازمانهای مختلف فعالیت می‌نمایند منحل شده و کلیه وظایف، اختیارات، اموال، داراییها، اعتبارات، بودجه، پرسنل و سایر امکاناتی که در اختیار دارند به وزارت تعاون منتقل می‌شود و این وزارت با استفاده از بودجه و امکانات موجود آنها تشکیل می‌گردد. تشکیلات و پستهای سازمانی وزارت تعاون که از تعداد پستهای دستگاههای منحل تجاوز نخواهد کرد به پیشنهاد وزیر تعاون و تأیید سازمان اموراداری و استخدامی کشور ظرف مدت شش ماه (که در این مدت تشکیلات منحل کماکان به وظایف خود عمل می‌کنند) تعیین خواهد شد.

تبصره ۲ - صندوق تعاون جهت فعالیتهای اعتباری بخش تعاونی با کلیه داراییها و تعهدات خود از وزارت کار و امور اجتماعی منتزع و به وزارت تعاون الحاق و وظایف و اختیارات مجمع عمومی آن به وزیر تعاون منتقل می‌گردد. تغییر در **اساسنامه** آن به پیشنهاد وزیر تعاون و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۶۶ - وظایف و اختیارات وزارت تعاون عبارت است از:

۱ - اجرای آن قسمت از قانون و مقررات در رابطه با بخش تعاونی که مربوط به دولت می‌شود و نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات بخش تعاونی.

۲ - تهیه لوایح قانونی و آیین‌نامه‌های این قانون و اساسنامه‌ها و آیین‌نامه‌های تعاونیها مطابق این قانون.

۳ - جلب و هماهنگی حمایتها و کمکها و تسهیلات و امکانات دولتی و عمومی جهت بخش تعاونی با همکاری دستگاههای اجرایی ذیربط.

۴ - تشویق و کمک و همکاری در تأسیس و گسترش تعاونیها با جلب همکاری و مشارکت عموم مردم و شوراهای اسلامی کشوری.

۵ - ایجاد زمینه‌های همکاری و هماهنگی و تعاون بین تعاونیها و همچنین بین اتحادیه‌های تعاونی یا بین بخش تعاونی و سایر بخشهای اقتصادی.

۶ - کمک به فعالیتهای تبلیغاتی، آموزشی، فرهنگی، فنی، علمی، تحقیقاتی و صنعتی لازم برای بخش تعاونی با همکاری اتحادیه‌های تعاونی.

۷ - کمک به شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی در ارائه خدمات حقوقی، مالی، حسابداری و حسابرسی و دیگر خدمات مورد نیاز.

- ۸ - شرکت در مجامع بین‌المللی تعاون به عنوان نماینده دولت جمهوری اسلامی ایران.
- ۹ - انجام معاملات لازم و ارائه خدمات مورد نیاز بخش تعاونی.
- ۱۰ - اجرای برنامه‌های ترویج و آموزش تعاون برای تفهیم و تعمیم روشها و برنامه‌های مختلف تعاونی و انتشار کتب و نشریات مورد لزوم تعاونی.
- ۱۱ - راهنمایی مسئولان تعاونیها در امور حقوقی، مالی، اداری و هدایت آنها در جهت استفاده از روشها و سیستمهای بهتر.
- ۱۲ - انجام تحقیقات آماری و اطلاعاتی و مطالعه درباره فعالیت تعاونیها در زمینه شناخت نارساییها و نیازهای آنها و همچنین تواناییها و امکانات آنها به منظور استفاده در برنامه‌ریزی‌های مربوط.
- ۱۳ - ایجاد هماهنگی در اعمال کمکهای فنی و اداری و مالی و غیره توسط دستگاههای ذیربط در موارد لازم به منظور اداره صحیح تعاونیها.
- ۱۴ - ایجاد تسهیلات لازم جهت توسعه فعالیت تعاونیها در امور تولیدی.
- ۱۵ - فراهم آوردن موجبات صدور تولیدات تعاونیها.
- ۱۶ - تهیه و تنظیم طرحهای اساسی به منظور فراهم آوردن موجبات تحقق اهداف مندرج در اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
- ۱۷ - وزارت تعاون میتواند در صورت احراز تخلف در اداره امور شرکتها یا اتحادیه‌های تعاونی مراتب را به دادگاه صالح اعلام و دادگاه موظف است خارج از نوبت در رسیدگی مقدماتی در صورت احراز تخلف حکم تعلیق مدیران شرکتها و اتحادیه‌های تعاونی یاد شده را صادر نماید. در این صورت وزارت تعاون موظف است بطور موقت افرادی را برای تشکیل مجمع عمومی و انتخاب هیأت مدیره جدید منصوب نماید.
- ۱۸ - جلوگیری از فعالیت اشخاص حقیقی یا حقوقی که به هر نحو از نام یا عنوان تعاونی سوء استفاده می‌کنند.
- ۱۹ - فراهم آوردن تسهیلات لازم در جهت دستیابی تعاونیها به مواد اولیه و وسایل و کالاهای مورد نیاز.
- ۲۰ - سیاستگذاری، تعیین خط مشی و برنامه‌ریزی در حدود مقررات و اختیارات برای توسعه و رشد بخش تعاون.
- ۲۱ - فراهم آوردن تسهیلات لازم برای تهیه طرح، ایجاد، توسعه، بازسازی، نوسازی واحدهای تعاونی و نظارت بر امور آنها.
- ۲۲ - تأمین شرایط و فراهم آوردن امکانات برای سرمایه‌گذاری بخش تعاونی جهت ایجاد تعاونیها با اولویت تعاونیهای تولید.
- ۲۳ - تنظیم برنامه و تعیین نحوه کمکهای اعتباری در حدود مقررات و اختیارات از طریق بانکها و مؤسسات اعتباری و کمکهای دولتی به تعاونیها.

تبصره - شوراي پول و اعتبار موظف است همه‌ساله بر اساس درخواست وزارت تعاون با رعايت سياست‌هاي پولي و مالي دولت نسبت به اعطاي وام و كمك‌هاي لازم به تعاونيها اقدام نمايد.

۲۴ - مشاركت، ايجاد، توسعه و بهره‌برداري و سرمايه‌گذاري در تعاونيها و نيز انتقال يا واگذاري و فروش سهام دولت در واحدهاي توليدي و توزيعي به بخش تعاوني ضمن رعايت مفاد تبصره ماده ۱۷ اين قانون.

۲۵ - عضويت در شوراي اقتصاد، شوراي عالي صنايع، شوراي پول و اعتبار، مجمع عمومي بانكها، شوراي عالي معادن و كميسيونهاي مربوط به صادرات و واردات كشور و ساير مجامع با نظر هيأت دولت.

۲۶ - مشاركت در تهيه و تدوين مقررات صادرات و واردات كشور.

۲۷ - همكاري با مؤسسات علمي، فني و اقتصادي بين‌المللي و قبول عضويت و شركت در سازمانها، شوراها و مجامع بين‌المللي مربوط به امورتعاوني.

۲۸ - صدور مجوز موضوع بند ۴ ماده ۵۱.

۲۹ - سلب مزايای از تعاونيهاي كه بر خلاف قانون و مقررات بخش تعاوني عمل نموده و يا بر خلاف اساسنامه مصوب اقداماتي كرده باشند.

۳۰ - تشكيل تعاوني در بخش كشاورزي.

ماده ۶۷ - آيين‌نامه اجرايي اين قانون ظرف مدت شش ماه توسط وزارت تعاون تهيه و به تصويب هيأت دولت خواهد رسيد.

ماده ۶۸ - به منظور نظارت بر انتخابات شركتها و اتحاديهاي تعاوني و اتاق تعاون انجمني متشكل از نمايندگان وزارتخانه‌هاي تعاون و كشور و قوه قضائيه و دو نفر از اتاق تعاون (در صورت موجود بودن اتاق) به رياست نماينده وزارت تعاون تشكيل مي‌گردد.

تبصره - آيين‌نامه اجرايي اين ماده به پيشنهاد وزارت تعاون به تصويب هيأت وزيران خواهد رسيد.

[بالای صفحه](#)

فصل دوازدهم - ساير مقررات

ماده ۶۹ - كليه شركتها و اتحاديهاي تعاوني موظفند اساسنامه خود را با اين قانون تطبيق‌دهند و پس از تأييد وزارت تعاون تغييرات اساسنامه خود را به عنوان تعاوني به ثبت برسانند در غير اين صورت از مزايای مربوط به بخش تعاوني و اين قانون برخوردار نمي‌باشند.

ماده ۷۰ - ردیفها و اعتبارات ريالي و ارزي مربوط به دستگاههاي منحلۀ مذکور در تبصره ۱ ماده ۶۵ از قوانين و مقررات موجود حذف و تحت عنوان ردیفهاي مستقل به وزارت تعاون منتقل مي‌گردد. سازمان برنامه و بودجه و كميته تخصيص ارز موظفند پس از تشكيل وزارت تعاون حداكثر ظرف مدت يك ماه اعتبارات مربوط به دستگاههاي مذکور و آن قسمت از اعتبارات ساير

دستگاههاي اجرايي كه در رابطه با فعاليت بخش تعاوني بوده است را تفكيك و به وزارت تعاون انتقال دهند. ماده ۷۱ - كليه قوانين و مقررات مغاير اين قانون ملغي است. بالای صفحه	
تاريخ تصويب: ۱۳۷۰/۶/۱۳	تاريخ اصلاحات بعدي: ۱۳۷۷/۷/۵
تهيه: دفتر حقوقي وزارت تعاون	